

Almanach

För Skott-Året

Efter vår Frälsares Christi Födelse,

1764.

Til GÖTHEBORGS Horizont,

Eller 57 grad. 42 min. Pol-högd, och 22
tids min. Meridian-skilnad Wester om

Upsala Observatorium.

Efter Hans Kongl. Maj:ts Nådigste

Stadgande

utgifwen

Af Det Wetenstaps Academie.

○ För
mörk.
den 1
April.

○ För
mörk.
den 17
Martii.

Exempl. sälles hastadt och skurt för 3 d. S:mt.

Stockholm, Tryckt uti Kongl. Tryckeriet.

hwilka hade den werkan, at han altid war fri för
ref och öpningar wid påß 3 dygn.

14.

Den slags Diarrhée, som kommer wid slutet af
Dunge- och Watten-sot, eller när wahr ar något
in- eller utwärtas sår dragit sig in uti Bloden,
och likasom smält honom, är nyss nämnd, och
kallas Diarrhæa colliquativa. Mot den är ingen
hjelp. Det enda wi kunne göra, är, at draga ut
tet ut en sådan listid med applicerade små cly-
stirer af hwit Stärkelse och mißl, hwartil drö-
pes litet Brännewin, eller 10, 15 til 20 droppar
af Laudanum liquidum. Eller kan et dylligt tillre-
das af et halft quarter mißl och et halft quintin
Theriak; eller af Kalk-watten, Confectio Japonica
och Locatelli Balsam, som förut löses i en Åg-
gegula. Med et halft quintin af Fava Pechurei,
som ibland togs, har jag sedt en sådan Diarrhée
sindras et par weckor hos en som dog af Lungesot;
Men jag måste ock erkänna, at den ofta slagit felt.

Om Honungs-dagg, samt om Insecter
som skada Säden på åkrarne.

Bumånheten har hertills hållit för en afgjord
sag,

at Honungs-dagg faller utur lusten, samt at
han skadar Säd, Humla, och andra wärter, på
hwilka han faller. Men de Naturkunnige i wår
tid hafwa funnit, at denne så kallade dagg har
helt annat ursprung, och torde wara ofskyldig
uti allt det onda, hwarfbre han beskyllas. De
flästa träd, i synnerhet Ebbsträd, ansättas gemen-
ligen, i torra och heta Somrar, af en otalig
myckenhet små kräl, som kallas Blad-löf. Dessa
som i synnerhet gärna wistas på Humlan, gif-
wa ifrån sig en stelmattig sdt saft, hwilken, om
den ej efter hand afftbljes genom rågn, sitter län-
ge qwar på bladen, och samlar sig til den myc-
kenhet, at den dropper af bladen. Detta är den
rätta Honungs-daggen. Blad-löfen kunna spru-
ta denna saft et långt stycke ifrån sig, så at,
när man står under et träd, som är fullt af den-
na ohyra, kännes liksom et smält dugg-rågn:
däraf, så wäl som af de ifrån bladen nedfallan-
de störra droppar, finnes Honungs-dagg gemen-
ligen på gräs och wärter, under och nära om-
kring sådana träd. På andra ställen, ute på fria
fältet och Sädens-åkrarne, wilja de lärde ei tro,
at Honungs-dagg någonsin skal finnas.

Blad-löfen skada wärkeligen Humlan och de
wår.

wårter, hwar på de sig inndstat, med deras gnagande och sugande, så at wårterne wantref, was, likasom Djuren af annan ohyra; men sasten, som de gifwa ifrån sig, har ej något skadeligit utt sig, så wida man ännu kunnat märka. Den åtes begärligt af Moror: därfdre är det et wist teken til Blad-ids uti et träd, om Moror flitigt besöka det. Man har trodt, at Insecter och Maskar södas af Honungs-dagg; men det lärer förhålla sig twårt om. Dock lemnas detta til widare ompröfwande, och wore wäl, om förskändige Landtmän wille gifwa allt på, och låta Kongl. Wetenskaps Academien weta, om de någonsin finna Honungs-dagg annorstädes, än nu sagt är, samt om han, i och för sig sielf, gde någon skada.

Såden på våra åkrar har många fiender nog, at wi ej behöfwe tabilla og flera. Besynnerligen angripes han af mångahanda Maskar och Insecter. Rot-masken fördrår swar Säden-rötterne under jorden, och Brodd-masken upåter brodden öfwer jorden, så snart han upkommer. Dese maskar äro, till deras art, natur och slakter, ännu merendels obekante: därfdre wore önskeligt, om de, som hafwa tillfälle och insigt nog där til, wille utbräna deras

art och förwandlingar; ty fdre än man rått lärdt känna dem, är det nästan omögeligt at påfinna medel til deras förekommande. I medletid och emedan de måst plåga infinna sig på nygddda åkrar, är troligt, at de ätminstone til en del kunde förekommas, om gddsen i Ladugårdarne hllles under tal; ty då kunde myggor och flugor, ej släppa sina ägg i gddsen, hwaraf Rot- och Brodd-maskar sedan förmodeligen utläckas.

Swit är Masken gde hwit-är på Rågen, i det han nötkryper wid aret, imellan holsan och strået, och utsuget saften som berde råra aret. Sedan afbliter han strået, kryper ut och angriper på samma sätt et nytt strå, til des han hunnit til sin fulla mognad, då han kryper ned i jorden, och efter några weckor förwandlas til en liten Glävil, hwilken snart lägger sedn til nya maskar, på eller omkring Råg-åkrarne. Därfdre, när man finner mycket hwit-är på åkten, bdr man nästa år ej så Råg på samma åker eller nära där intil: ty när maskarne nästa år framläckas, och ej finna Råg till sin söda, dd de ut. Här af ser man, hwarfdre hwit-är äro så allmänne på de orter, hwarest man brukar så Råg i samma åker, twå eller flera år å rad.

Slö-korns Masken angriper selswa kornen i aret, så at ofta i hela korn-aret ej finnas 4 eller 5 riktiga korn, utan de måsta korn-ämnen äro gröna, smala och toma. Då dessa slö-korn bynas, finnes kärnan inuti upåten af en liten mask, som ej kunnat annat qwar, än sina excrementer, hwilka se ut som groft midt. Masken förwandlas sedan til en oändeligen liten fluga, hwilken man ofta ser på örternas blad om Somrarne, men ingen har kunnat mistänka henne för så mycket ondt, som hon märkeligen gör. En annan slags mask upåter Råg-kornen, nästan på lika sätt, så at råg-aren här och där få hwita fläckar. Våra sådana fiender hafwa ock örterne. Annu wet man intet annat medel, at förekomma dessa krakens skadeliga wårkan, än at stöpa eller blöta Sædes-kornet uti stark ruten urine, eller Lut, Kalkwattn och mera sådant, hwarigenom Insecternes frön och ägg, som förmodeligen följa med Sædes-kornet, förströas och göras ofrukttsamme.

På-

Påsternas afgång ifrån GÖTHEBORG,

Jämte förnyade Brev-Taxan.

Måndagen. kl. 12 om dag. införesreras breswen til
Kongels 1, Marstrand 2, Strömstad 3, Uddewalla 2

Kl. 5 efter midd. ingifwas breswen til

Alingsås 1	Jönköping 3	Nyköping 6	Sdertelle 6
Carlscron. 6	Lindköping 5	Öwarsebo 4	Trosa 6
Carlsh. 5	Medevi 4	Stenning. 5	Wadstena 4
Grenna 4	Norrbp. 5	Sdertkp. 5	Wexid 4

Onsdagen. kl. 3 e. m. ingifwas breswen til

Alingsås 1	Engelholm 3	Hofwa 3	Philipstad 4
Arboga 5	Estilstuna 5	Hudwigst 7	Ramank. 4
Åwesta 6	Fahlun 7	Kongsbäck. 1	Sahla 6
Bardt 18	Falköping 3	Köping 5	Sigtuna 6
Bergen 18	Falkenb. 2	Laholm 3	Skara 3
Blåsta 8	Gefle 7	Landscron. 4	Stafsde 3
Bollnäs 7	Gripst. 18	Lidköping 3	Stockholm 6
Christianst 5	Halmstad 3	Lindesberg 5	Strålsun. 18
Cimbritsh. 5	Hamburg 18	Lund 4	Strenghä 6
Dan.gar. 18	Hedemora 6	Edis 18	Strömsh. 5
Delsho 8	Helsingör 8	Malmb 4	Sundst. 8
Elholms. 6	Helsingb. 4	Mariefred 6	Sunnanå 9
Elfsarleby 7	Herndсанд 8	Mariefstad 3	Säter 6
Enköpning 6	Hjo 3	Nora 5	Söderha. 6